

PAVLIHA

Pripoveduje Pavle Flerè

Ko se je lotil Pavliha učenosti, še osla nauči čitati

Ko se je Pavliha tako dobro odrezal na visoki šoli, se nameni pokusiti svojo učenost še drugod. Prišedši v drugo mesto, nabije na vrata visoke šole dolg razglas, v katerem popisuje svoja znanja in umetnosti. Visokošolci so že slišali o njegovi zvitoreposti in prekanjenosti in bi ga spoznali radi od obličja do obličja. Zbero se tedaj in posvetujejo, kaj bi mu naložili, da bi se tudi njim samim tako ne zgodilo kakor se je učenjakom na prejšnji šoli, ki jih je Pavliha tako posekal. V mestu pa je bilo mnogo oslov, starih in mladih; šolci zato rej sklenejo, da dajo Pavlihu osla v uk. Povabijo Pavliha in mu reko:

»Gospod, nabili ste razglase, ki obetajo, da vsako bitje lahko naučite čitati in pisati. Tako smo gospoda z visoke šole sklenili, da vam damo v uk mladega osla. Ali se ga upate naučiti čitati?«

»Kaj bi se ga ne,« se odreže Pavliha. »Samo da mi morate pustiti več časa. Saj veste, da je osel bitje trdoglavo ter nima ne pameti ne daru govora.«

Gospodje pritrdijo Pavlihu ter mu dajo časa dvajset let, plačila pa petsto tolarjev, od tega pol vnaprej. Ko se tako pogode, si misli: »Trije smo; voditelj visoke šole, jaz in osel. Če umre v teh dvajsetih letih voditelj, sem rešen; če umrjem sam, kdo mi kaj more? Če pa bo konec mojega učenca, tudi nimam več koga učiti.«

Tako z lahko vestjo vzame svetle tolarje in osla. Sivca odpelje v

krčmo, kjer je sam prebival, in ga postavi v hlev. Tu položi v jasli pred svojega nadebudnega učenca veliko staro knjigo, med posamezne liste nasuje ovsu. Osletu kajpak ni ostalo prikrito, kakšne dobrote se skrivajo med listi, zato ne bodi len, jih začne premetavati z jezikom ter pobere izmed njih oves do zadnjega zrna. Ko ne najde nič več in vidi, da zaman prelistuje knjigo, začne goniti svoj: i-a, i-a.

Še večkrat napolni Pavliha oslu knjigo z ovsem in vsakokrat jo sivce prelista od konca do kraja in vsakokrat, kadar ostane knjiga prazna, zažene svoj »i-a, i-a«.

Ko Pavliha vidi, da se osle ne zmoti, se odpravi k voditelju visoke šole in reče: »Učeni gospod, ali bi hoteli videti, kaj počne moj učenjak?«

Radoveden vpraša voditelj: »No, ali se ga že kaj prijemlje vaš uk?«

Nakar pravi Pavliha: »Težko je z njim. Trde glave je in tudi svojevoljen; a s svojo pridnostjo in prizadevanjem sem ga že spravil tako daleč, da se je naučil nekaj črk in zna razločno izgovarjati nekaj samoglasnikov. Če hočete, vas prosim, pojdite z menoj in se sami prepričajte!«

Tisti dan, ko se je Pavliha razgovarjal z voditeljem visoke šole, je bil osel še vedno ob svojem, čeprav je že minilo poldne. Ko tedaj pridejo v hlev Pavliha, voditelj in še nekateri drugi učeni možje, položi Pavliha pred sivca knjigo. Uhlač, videč pred seboj v jaslih znano knjigo, se drži sila resno ter jo začne brž prelistavati, misleč, da

najde med listi ovsa. Ko pa vidi, da ga ni, zažene svoj mili glas in riga svoj »i-a, i-a« tako grozansko, da se je kar hlev stresel.

Pavliha pa se obrne k svojim spremljevalcem: »Slišite, gospodje? Samoglasnika i in a izgovarja in čita že prav razločno. Upam, da se sčasoma še napravi.«

Kmalu nato umre voditelj visoke šole. Takrat pusti Pavliha svojega učenca, naj gre, kamor ga žene, sam pa spravi denarce in obrne mestu hrbet, rekoč: »Če bi hotel izmodriti vse osle, kar jih je tukaj, vse svoje žive dni ne bi imel časa za kaj drugega. Boljše je, da obesim učenost na kol.«

Pavliha podkuje svojega konja z zlatimi podkvami, ki jih plača zanj kralj

Tako je zaslovel Pavliha po svoji modrosti in umnosti že daleč naokrog in pogovarjal se je že z marsikaterim knezom in velikašem. Mnogi so ga imeli kaj radi, dajali so mu oblačil in konj, ga gostili in mu dostikrat napolnili mošnjo.

Zgodi se, da pride na sam kraljev dvor in kralj, ki je že toliko slišal o njem, ga naprosi, naj mu pokaže katero svojih umetnosti. Za to mu obljubi, da mu dá podkovati konja z najboljšimi podkvami.

Pavliha ga nekam neverno pogleda in reče: »Ali lahko verjamem vašim besedam?«

»Če se izkažeš,« odgovori kralj, »bom mož-beseda, in kar sem rekel, sem rekel.«

Takoj odjaše Pavliha svojega konja k zlatarju; tam ga da podkovati z zlatimi podkvami in te pribiti s srebrnimi žebli. Nato se vrne h kralju in ga vpraša, ali plača podkovanje. Kralj precej zapove svojemu dvorniku, naj gre s Pavlihom in plača, kar je treba za podkovanje njegovega konja. Dvornik kajpada misli, da pojmeta h kovaču, a kako se začudi, ko vidi, da ga vodi Pavliha k zlatarju. Zlatar terja sto zla-

tov, kar je dvorniku preveč. Zato se vrne naravnost h kralju in mu pove vse, kaj in kako. Tudi kralj se začudi, dá poklicati Pavliho in mu reče:

»Pavliha, kakšne podkve pa daješ svojim konjem na kopita? Če bi jaz dal svoje tako podkovati, bi kmalu spraval na boben sebe, deželo in podložnike. Res da sva se menila o dobrem podkovanju, a na zlate podkve nisem mislil.«

Pavliha pa odvrne: »Svetli gospod in kralj! O zlatih podkvah res nisva govorila, rekli pa ste, naj dam podkovati konja z najboljšimi podkvami. Pa sem si mislil: Če naj bodo najboljše in ukazane od samega kralja, katere naj bi bile toliko vredne ko zlate, pribite s srebrnimi žebli?«

Kralj malo pomisli, se nasmeje in reče: »Že vidim, Pavliha, da si moj najzvestejši podložnik, ki storiš vse, kar ti ukažem in kakor ti ukažem.« In plača tudi podkve.

Pavliha pa jih ni pustil konju na kopitih; zamenjal jih je z železnimi, zlate pa spraval za slabe čase.

(Dalje prihodnjič.)